

10u40 EXPERT TALK MET DAGMAR BAARS

Dagmar is docente kunsteducatie aan de bacheloropleiding van de Fontys Academy of the Arts en heeft ook al geruime tijd ervaring als docent op een pedagogische academie. Ze traint daar basisschooldocenten en ontwikkelt educatieve programma's over kunst en filosofie voor musea, culturele centra en basisscholen. Haar passie en expertise ligt vooral bij kinderen tussen vier en twaalf jaar oud.

Dagmar daagt me uit om te overwegen de kunsthistorische context expliciet los te laten. Ze vat mijn ideeën samen als gericht op dialoog, het persoonlijke, reflectie en contemplatie. Wat maakt kunsteducatie relevant? Gaat het niet eerder over hoe bezoekers zich verhouden tot wat er op dat moment in hun leven speelt dan over de kunstwerken zelf?

We bespreken of mijn benadering een uitgebreide vorm van 'art-based learning' is. Hierdoor kan ik mijn methodiek plaatsen binnen een bredere traditie van actieve kunstbeleving, waarbij het gebruik van opstellingswerk het vernieuwend en verdragend maakt. Deze benadering sluit aan bij de slow art movement.

Dagmar deelt haar ervaring met opstellingswerk en benoemt de spanning tussen mijn kunsteducatieve en therapeutische benadering. We bespreken vragen over veiligheid, balans en het voorkomen van onbedoelde problemen, zoals het openbreken van familietrauma's tijdens een sessie in het museum. Ze wijst me terecht op deze uitdaging in mijn onderzoek: hoe zorg je dat het in de kunsten blijft en dat je niets opentrekt dat je niet kan borgen?

We komen tot de vraag welke achtergrond en criteria nodig zijn om dergelijke sessies te faciliteren, hoe deze methodiek in de markt gezet kan worden en welk publiek hiervoor aangetrokken wordt. Ook overwegen we een andere naam voor de methodiek om misverstanden te voorkomen.

Dagmar adviseert me om nog geen definitieve positie in te nemen, maar te blijven onderzoeken en experimenteren. Ze wijst me op Richtje Reinsma als een mogelijke gesprekspartner, die ervaring heeft met het behouden van scheidslijnen tussen kunst en therapeutisch werk.

Dit proces omvat experimenteren, ervaring opdoen, de begeleiding van de therapeut geleidelijk loslaten, en de methodiek verder ontwikkelen door algoritmes te creëren. Hierdoor ontstaat een methodiek die zowel op therapeutische als kunsteducatieve principes is gebaseerd. We hebben dit proces onderverdeeld in drie fases. Momenteel bevind ik me in de eerste fase, waarin ik samen met een therapeut werk en van haar leer. Vervolgens zal ik de algoritmes beter begrijpen en de therapeutische begeleiding loslaten. Dan zal ik persoonlijk de methodiek gaan uitvoeren, wat een meer individuele benadering vereist. Het volgende niveau is dat ik me als maker opnieuw op afstand plaats. Dit stelt me in staat om de methodiek te objectiveren en systematiseren. Tijdens dit proces ontstaat er soms frictie met de therapeut, wat een interessant spanningsveld kan creëren tussen mijn focus op kunsteducatie en expressie en haar nadruk op therapeutische aspecten.

Wat ik meeneem uit dit gesprek:

- Het is belangrijk om het spanningsveld met het therapeutische aspect verder te onderzoeken, met name met betrekking tot veiligheid, begeleiding, de balans met kunsteducatie, het type deelnemers, en de communicatie.
- In mijn onderzoek wil ik de vraag opnemen wie geschikt is om dergelijke experimenten te begeleiden, welke voorwaarden daarvoor nodig zijn en wie deze rol kan vervullen.
- Richtje Reinsma kan een waardevolle critical friend zijn voor mij. Ik kan van haar leren hoe ik mensen kan interviewen die geen achtergrond hebben in kunst of het maken ervan. Dit kan me helpen om te ontdekken wie er geen affiniteit heeft met opstellingswerk of museumeducatie en hoe deze mensen toch relevant kunnen zijn voor mijn onderzoek.

Wat ik loslaat na dit gesprek:

- Ik ben klaar om de therapeute geleidelijk los te laten als facilitator en frictie toe te staan. Ik zal zelf faciliteren tijdens mijn verblijf in Skopje, wat een eerste stap is. Mogelijk wil ik onderzoeken welke achtergrond een facilitator nodig heeft, aangezien ik zelf geen therapeut of opsteller ben.
- Ik laat het idee los dat mijn methodiek volledig afgerond moet zijn bij de presentatie van mijn onderzoek.